

Zikr Qalb ki Ahmiyat (Quran)

سورة التّٰوْبٰن (64:11)

مَا أَصَابَ مِنْ مُّصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ
وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ يَهْدِ اللَّهُ قَلْبَهُ ۚ وَاللَّهُ
بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

URDU:

کوئی مصیبت نہیں آتی مگر اللہ کے حکم سے، اور جو کوئی اللہ پر ایمان لائے گا اللہ اس کے دل کو ہدایت دے گا، اور اللہ ہر چیز کو خوب جاننے والا ہے۔

HINDI:

कोई मुसीबत अल्लाह की इजाज़त के बिना नहीं आती। और जो कोई अल्लाह पर ईमान लाता है, अल्लाह उसके दिल को हिदायत देता है। और अल्लाह हर चीज़ को जानने वाला है।

ENGLISH:

No disaster strikes except by permission of Allah. And whoever believes in Allah - He will guide his heart. And Allah is Knowing of all things.

أَفَمَنْ شَرَحَ اللَّهُ صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ
فَهُوَ عَلَى نُورٍ مِّن رَّبِّهِ ۖ فَوَيْلٌ
لِّلْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُم مِّن ذِكْرِ اللَّهِ
أُولَٰئِكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ

URDU:

کیا وہ شخص جس کا سینہ اللہ تعالیٰ نے اسلام کے لئے کھول دیا ہے پس وہ اپنے پروردگار کی طرف سے ایک نور پر ہے اور ہلاکی ہے ان پر جن کے دل ذکر اللہ سے سخت ہو گئے ہیں (اتنے سخت ہو گئے کہ اللہ کا ذکر ان کے دل میں نہیں اترتا)۔ یہ لوگ صریح گمراہی میں مبتلا ہیں۔

HINDI:

क्या वह व्यक्ति जिसका सीना अल्लाह ने इस्लाम के लिए खोल दिया हो और वह अपने रब की ओर से रोशनी पर हो? तबahi है उन लोगों के लिए जिनके दिल अल्लाह की याद के लिए कठोर हैं। यही लोग खुली गुमराही में हैं।

ENGLISH:

So is one whose breast Allah has expanded to [accept] Islam and he is upon a light from his Lord [like one whose heart rejects it]? Then woe to those whose hearts are hardened against the remembrance of Allah. Those are in manifest error.

قَالَتِ الْأَعْرَابُ ءَامَنَّا قُل لَّمْ تُؤْمِنُوا
وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلِ
الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ وَإِنْ تُطِيعُوا اللَّهَ
وَرَسُولَهُ لَا يَلِتْكُمْ مِّنْ أَعْمَالِكُمْ شَيْئًا
إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

URDU:

دیہاتی لوگ کہتے ہیں: ہم ایمان لائے۔ کہہ دو: تم ایمان نہیں لائے بلکہ یوں کہو کہ ہم اسلام لائے، کیونکہ ایمان تو ابھی تمہارے دلوں میں داخل ہی نہیں ہوا۔ اور اگر تم اللہ اور اس کے رسول کی اطاعت کرو تو وہ تمہارے اعمال میں سے کچھ بھی کم نہیں کرے گا۔ بے شک اللہ بڑا بخشنے والا، نہایت رحم کرنے والا ہے۔

HINDI:

अरब के देहाती कहते हैं: 'हम ईमान लाए।' कह दो: 'तुम ईमान नहीं लाए बल्कि यह कहो कि हमने इस्लाम कुबूल किया, क्योंकि ईमान अभी तुम्हारे दिलों में दाखिल नहीं हुआ। और यदि तुम अल्लाह और उसके रसूल का पालन करोगे तो वह तुम्हारे कर्मों में से कुछ भी कम नहीं करेगा।' निश्चय ही अल्लाह बड़ा क्षमाशील, अत्यंत दयालु है।

ENGLISH:

The Bedouins say, 'We have believed.' Say, 'You have not yet believed; but say instead, 'We have submitted,' for faith has not yet entered your hearts. And if you obey Allah and His Messenger, He will not deprive you of your deeds of anything. Indeed, Allah is Forgiving and Merciful.'

فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيَهُ يَشْرَحْ
صَدْرَهُ لِلْإِسْلَامِ وَمَنْ يُرِدْ أَنْ يُضِلَّهُ
يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيِّقًا حَرَجًا كَأَنَّ مَا
يَصْعَدُ فِي السَّمَاءِ

URDU:

پس جسے اللہ ہدایت دینا چاہے، اس کا سینہ اسلام کے لیے کھول دیتا ہے اور جسے وہ گمراہ کرنا چاہے، اس کا سینہ تنگ کر دیتا ہے، گویا وہ آسمان میں چڑھ رہا ہو۔

HINDI:

तो जिसे अल्लाह हिदायत देना चाहता है, उसका सीना इस्लाम के लिए खोल देता है और जिसे वह गुमराही में डालना चाहता है, उसका सीना तंग कर देता है जैसे वह आसमान में चढ़ रहा हो।

ENGLISH:

So, whomsoever Allah wills to guide, He opens his heart to Islam, and whomsoever He wills to misguide, He makes his chest tight and constricted as if he were climbing up to the sky.

سورة البقرہ (2:152)

فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ

URDU:

پس تم میرا ذکر کرو، میں تمہارا ذکر کروں گا، اور میرا شکر ادا کرو اور ناشکری نہ کرو۔

HINDI:

इसलिए तुम मेरा ज़िक्र करो, मैं तुम्हारा ज़िक्र करूँगा, और मेरा शुक्र अदा करो और नाशुक्रे मत बनो।

ENGLISH:

So remember Me; I will remember you. And be grateful to Me and do not deny Me.

سورة الرعد (13:28)

الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ
اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ

URDU:

جو لوگ ایمان لائے اور ان کے دل اللہ کے ذکر سے سکون پاتے ہیں، یاد رکھو کہ اللہ کے ذکر سے ہی دل سکون پاتے ہیں۔

HINDI:

जो लोग ईमान लाए और उनके दिल अल्लाह के जिक्र से सुकून पाते हैं, जान लो कि अल्लाह के जिक्र से ही दिल सुकून पाते हैं।

ENGLISH:

Those who have believed and whose hearts are assured by the remembrance of Allah. Unquestionably, by the remembrance of Allah hearts are assured.

سورة الأحزاب (41:33-42)

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا
كَثِيرًا وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا

URDU:

اے ایمان والو! اللہ کو کثرت سے یاد کرو، اور صبح و شام اس کی تسبیح کرو۔

HINDI:

हे ईमान वालों! अल्लाह को कसरत से याद करो और सुबह-शाम उसकी तस्बीह करो।

ENGLISH:

O you who have believed, remember Allah with much remembrance. And exalt Him morning and afternoon.

فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي
الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ
وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

URDU:

پھر جب نماز پوری ہو جائے تو زمین میں پھیل جاؤ اور اللہ کا فضل تلاش کرو اور اللہ کو کثرت سے یاد کرو تاکہ تم کامیاب ہو جاؤ۔

HINDI:

जब नमाज़ पूरी हो जाए, तो धरती में फैल जाओ और अल्लाह का फ़ज़ल तलाश करो
और अल्लाह को कसरत से याद करो ताकि तुम सफल हो सको।

ENGLISH:

And when the prayer has been concluded, disperse within the land
and seek from the bounty of Allah, and remember Allah often that
you may succeed.

الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا
وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ
هَٰذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

URDU:

جو اللہ کو کھڑے، بیٹھے اور اپنے پہلوؤں پر یاد کرتے ہیں اور آسمانوں اور زمین کی تخلیق پر غور و فکر کرتے ہیں، کہتے ہیں: اے ہمارے رب! تو نے یہ بے مقصد نہیں پیدا کیا۔ تو پاک ہے، پس ہمیں آگ کے عذاب سے بچا۔

HINDI:

जो अल्लाह को खड़े, बैठे और अपने पहलुओं पर याद करते हैं और आसमानों और ज़मीन की तखलीक़ पर गौर करते हैं, कहते हैं: हे हमारे रब! तूने यह व्यर्थ नहीं बनाया। तू पाक है, हमें आग के अज़ाब से बचा।

ENGLISH:

Who remember Allah while standing, sitting, and [lying] on their sides and give thought to the creation of the heavens and the earth, [saying], 'Our Lord, You did not create this aimlessly; exalted are You [above such a thing]; then protect us from the punishment of the Fire.'

فَإِذَا قُضِيَتْ الصَّلَاةُ فَادْكُرُوا اللَّهَ
قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِكُمْ فَإِذَا
اطْمَأْنَنْتُمْ فَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ إِنَّ
الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا
مُّوَقُّوتًا

URDU:

پھر جب تم نماز پوری کر لو تو اللہ کو کھڑے، بیٹھے اور اپنے پہلوؤں پر یاد کرو۔ پھر جب تم اطمینان میں ہو جاؤ تو نماز قائم کرو، بے شک نماز مومنوں پر وقت کی پابندی کے ساتھ فرض کی گئی ہے۔

HINDI:

فیر جب तुम नमाज़ पूरी कर लो तो अल्लाह को खड़े, बैठे और अपने पहलुओं पर याद करो। फिर जब तुम इत्मीनान में हो जाओ तो नमाज़ क़ायम करो, बेशक नमाज़ ईमान वालों पर समय की पाबंदी के साथ फर्ज़ की गई है।

ENGLISH:

And when you have completed the prayer, remember Allah standing, sitting, or [lying] on your sides. But when you become secure, re-establish [regular] prayer. Indeed, prayer has been decreed upon the believers a decree of specified times.

سورة البقرة (2:200)

فَإِذَا قُضِيَّتُمْ مَنَاسِكُكُمْ فَادْكُرُوا اللَّهَ
كَذِكْرِكُمْ آبَاءَكُمْ أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا

URDU:

پھر جب تم اپنے مناسک ادا کر لو تو اللہ کا ذکر کرو جیسے تم اپنے باپ دادا کا ذکر کرتے تھے یا اس سے بھی زیادہ ذکر کرو۔

HINDI:

فیر جب तुम अपने मनासिक अदा कर लो तो अल्लाह का ज़िक्र करो जैसे तुम अपने बाप-दादा का ज़िक्र करते थे या उससे भी अधिक ज़िक्र करो।

ENGLISH:

And when you have completed your rites, remember Allah like your [previous] remembrance of your fathers or with much greater remembrance.

إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كُسَالَى يُرَاءُونَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا

URDU:

بیشک منافق اللہ کو دھوکہ دینے کی کوشش کرتے ہیں، حالانکہ وہ انہیں دھوکہ دینے والا ہے۔ اور جب وہ نماز کے لیے کھڑے ہوتے ہیں تو سستی کے ساتھ کھڑے ہوتے ہیں، لوگوں کو دکھانے کے لیے، اور اللہ کو بہت کم یاد کرتے ہیں۔

HINDI:

निश्चित रूप से मुनाफिक अल्लाह को धोखा देने की कोशिश करते हैं, हालाँकि वह उन्हें धोखा देने वाला है। और जब वे नमाज़ के लिए खड़े होते हैं तो सुस्ती से खड़े होते हैं, लोगों को दिखाने के लिए, और अल्लाह को बहुत कम याद करते हैं।

ENGLISH:

Indeed, the hypocrites [think to] deceive Allah, but He is deceiving them. And when they stand for prayer, they stand lazily, showing [themselves] to the people and not remembering Allah except a little.

إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ
وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ
وَالْقَانِتَاتِ وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ
وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالْخَاشِعِينَ
وَالْخَاشِعَاتِ وَالْمُتَصَدِّقِينَ
وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّائِمِينَ
وَالصَّائِمَاتِ وَالْحَافِظِينَ فُرُوجَهُمْ
وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا
وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَّ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً
وَأَجْرًا عَظِيمًا

URDU:

پیشک مسلمان مرد اور مسلمان عورتیں، مومن مرد اور مومن عورتیں، اطاعت گزار مرد اور اطاعت گزار عورتیں، راست گو مرد اور راست گو عورتیں، صبر کرنے والے مرد اور صبر کرنے والی عورتیں، خشوع کرنے والے مرد اور خشوع کرنے والی عورتیں، صدقہ دینے والے مرد اور صدقہ دینے والی عورتیں، روزہ رکھنے والے مرد اور روزہ رکھنے والی عورتیں، اپنی شرمگاہوں کی حفاظت کرنے والے مرد اور عورتیں، اور اللہ کا کثرت سے ذکر کرنے والے مرد اور عورتیں، اللہ نے ان کے لیے مغفرت اور بڑا اجر تیار کر رکھا ہے۔

HINDI:

निश्चित रूप से मुसलमान पुरुष और मुसलमान महिलाएँ, ईमान वाले पुरुष और ईमान वाली महिलाएँ, आज्ञापालक पुरुष और आज्ञापालक महिलाएँ, सच्चे पुरुष और सच्ची महिलाएँ, धैर्य रखने वाले पुरुष और महिलाएँ, विनम्र पुरुष और विनम्र महिलाएँ, दान देने वाले पुरुष और महिलाएँ, रोज़ा रखने वाले पुरुष और महिलाएँ, अपनी लज्जा की रक्षा करने वाले पुरुष और महिलाएँ, और अल्लाह को कसरत से याद करने वाले पुरुष और महिलाएँ, अल्लाह ने उनके लिए क्षमा और बड़ा प्रतिफल तैयार कर रखा है।

ENGLISH:

Indeed, the Muslim men and Muslim women, the believing men and believing women, the obedient men and obedient women, the truthful men and truthful women, the patient men and patient women, the humble men and humble women, the charitable men and charitable women, the fasting men and fasting women, the men who guard their private parts and the women who do so, and the men who remember Allah often and the women who do so—for them Allah has prepared forgiveness and a great reward.

وَاذْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ تَضَرُّعًا
وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ
بِالْغَدُوِّ وَالْأَصَالِ وَلَا تَكُن مِّنَ
الْغَافِلِينَ

URDU:

اور اپنے رب کو اپنے دل میں عاجزی اور خوف کے ساتھ اور پست آواز میں صبح و شام یاد کرو اور غافلوں میں سے نہ بنو۔

HINDI:

और अपने रब को अपने दिल में विनम्रता और भय के साथ और धीमे स्वर में सुबह और शाम याद करो और गाफ़िलों में से मत बनो।

ENGLISH:

And remember your Lord within yourself in humility and fear without being apparent in speech— in the mornings and the evenings. And do not be among the heedless.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمْ فِئَةً
فَاتَّبِعُوا وَادْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ
تُفْلِحُونَ

URDU:

اے ایمان والو! جب تم کسی گروہ سے ٹکبھیڑ کرو تو ثابت قدم رہو اور اللہ کو کثرت سے یاد کرو تاکہ تم کامیاب ہو جاؤ۔

HINDI:

हे ईमान वालों! जब तुम किसी गिरोह से आमने-सामने हो तो दृढ़ रहो और अल्लाह को कसरत से याद करो ताकि तुम सफल हो सको।

ENGLISH:

O you who have believed, when you encounter a company [from the enemy forces], stand firm and remember Allah often that you may succeed.

إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي

URDU:

بے شک، میں ہی اللہ ہوں، میرے سوا کوئی معبود نہیں۔ پس میری عبادت کرو اور میری یاد کے لیے نماز قائم کرو۔

HINDI:

निश्चित रूप से मैं ही अल्लाह हूँ, मेरे सिवा कोई पूज्य नहीं। इसलिए मेरी इबादत करो और मेरी याद के लिए नमाज़ क़ायम करो।

ENGLISH:

Indeed, I am Allah. There is no deity except Me, so worship Me and establish prayer for My remembrance.

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنسَاهُمْ أَنفُسَهُمْ أُولَٰئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ

URDU:

اور ان لوگوں کی طرح نہ ہو جاؤ جنہوں نے اللہ کو بھلا دیا تو اللہ نے انہیں اپنے آپ سے غافل کر دیا، یہی لوگ فاسق ہیں۔

HINDI:

और उन लोगों की तरह मत बनो जिन्होंने अल्लाह को भुला दिया, तो अल्लाह ने उन्हें अपने आप से गाफ़िल कर दिया। यही लोग अवज्ञाकारी हैं।

ENGLISH:

And do not be like those who forgot Allah, so He made them forget themselves. Those are the defiantly disobedient.

فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي
الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ
وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

URDU:

پھر جب نماز پوری ہو جائے تو زمین میں پھیل جاؤ اور اللہ کے فضل کی تلاش کرو اور اللہ کو کثرت سے یاد کرو تاکہ تم کامیاب ہو جاؤ۔

HINDI:

فیر جب نماز پوری ہو جائے تو زمین میں फैل जाओ और अल्लाह के फ़ज़ल को
तलाश करो और अल्लाह को कसरत से याद करो ताकि तुम सफल हो जाओ।

ENGLISH:

And when the prayer has been concluded, disperse within the land
and seek from the bounty of Allah, and remember Allah often that
you may succeed.

سورة الرعد (13:28)

الَّذِينَ ءَامَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ
اللّٰهِ اَلَا بِذِكْرِ اللّٰهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ

URDU:

وہ لوگ جو ایمان لائے اور ان کے دل اللہ کے ذکر سے سکون پاتے ہیں، جان لو کہ اللہ کے ذکر سے ہی دل سکون پاتے ہیں۔

HINDI:

वे लोग जो ईमान लाए और उनके दिल अल्लाह के ज़िक्र से सुकून पाते हैं, जान लो कि अल्लाह के ज़िक्र से ही दिल सुकून पाते हैं।

ENGLISH:

Those who have believed and whose hearts are assured by the remembrance of Allah. Unquestionably, by the remembrance of Allah hearts are assured.

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ
وَجِلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيَتْ عَلَيْهِمْ
آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ
يَتَوَكَّلُونَ

URDU:

ایمان والے تو وہی ہیں جن کے دل اللہ کے ذکر سے لرز جاتے ہیں اور جب ان پر اس کی آیات پڑھی جاتی ہیں تو ان کا ایمان بڑھ جاتا ہے اور وہ اپنے رب پر بھروسہ کرتے ہیں۔

HINDI:

ईमान वाले तो वही हैं जिनके दिल अल्लाह के ज़िक्र से कांप उठते हैं और जब उन पर उसकी आयतें पढ़ी जाती हैं तो उनका ईमान बढ़ जाता है और वे अपने रब पर भरोसा करते हैं।

ENGLISH:

The believers are only those who, when Allah is mentioned, their hearts become fearful, and when His verses are recited to them, it increases them in faith; and upon their Lord they rely.

فَإِذَا قَضَيْتُمْ مِّنْ سِكِّكُمْ فَادْكُرُوا اللَّهَ
كَذِكْرِكُمْ ءَابَاءَكُمْ أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا فَمِنَ
النَّاسِ مَن يَقُولُ رَبَّنَا ءَاتِنَا فِي
الدُّنْيَا وَمَا لَهُ فِي آلْءَاخِرَةِ مِنْ خَلْقٍ

URDU:

پھر جب تم اپنے مناسک ادا کر چکو تو اللہ کو یاد کرو جیسے تم اپنے باپ دادا کو یاد کرتے تھے بلکہ اس سے زیادہ۔ اور لوگوں میں سے کچھ ایسے ہیں جو کہتے ہیں: اے ہمارے رب، ہمیں دنیا میں عطا کر اور ان کے لیے آخرت میں کوئی حصہ نہیں۔

HINDI:

فیر جب तुम अपने धार्मिक अनुष्ठानों को पूरा कर लो तो अल्लाह को याद करो जैसे तुम अपने पिता-पितामह को याद करते हो या उससे भी अधिक। और लोगों में से कुछ ऐसे हैं जो कहते हैं: हे हमारे रब, हमें दुनिया में दे और उनके लिए आखिरत में कोई हिस्सा नहीं।

ENGLISH:

And when you have completed your rites, remember Allah like your [previous] remembrance of your fathers or with [much] greater remembrance. And among the people is he who says, 'Our Lord, give us in this world,' and he will have no share in the Hereafter.

Zikr e Qalb ki Ahmiyat (Hadith)

Sahih al-Bukhari (52)

إِنَّ فِي الْجَسَدِ مُضْفَةً إِذَا صَلَحَتْ
صَلَحَ الْجَسَدُ كُلُّهُ وَإِذَا فَسَدَتْ
فَسَدَ الْجَسَدُ كُلُّهُ أَلَا وَهِيَ الْقَلْبُ

URDU:

جسم میں ایک ٹکڑا گوشت کا ہے، اگر وہ درست ہو جائے تو پورا جسم درست ہو جاتا ہے، اور اگر وہ بگڑ جائے تو پورا جسم بگڑ جاتا ہے۔ وہ ٹکڑا دل ہے۔

HINDI:

शरीर में एक टुकड़ा मांस का है, यदि वह सही हो जाए तो सारा शरीर सही हो जाता है, और यदि वह भ्रष्ट हो जाए तो सारा शरीर भ्रष्ट हो जाता है। वही टुकड़ा दिल है।

ENGLISH:

There is a piece of flesh in the body, if it becomes sound, the whole body becomes sound, and if it becomes corrupt, the whole body becomes corrupt. That piece is the heart.

أَيَّ عَائِشَةٍ! مَائِي عَيْنَايَ تَنَامَانِ
وَقَلْبِي لَا يَنَامُ.

URDU:

اے عائشہ! میری آنکھیں سوتی ہیں اور میرا دل نہیں سوتا۔

HINDI:

ऐ आयशा! मेरी आँखें सोती हैं और दिल नहीं सोता।

ENGLISH:

O Aisha! My eyes sleep, but my heart does not sleep.

إِنَّ اللَّهَ لَا يَنْظُرُ إِلَى صُورِكُمْ
وَأَمْوَالِكُمْ وَلَكِنْ يَنْظُرُ إِلَى قُلُوبِكُمْ
وَأَعْمَالِكُمْ

URDU:

اللہ تمہاری شکلوں اور اموال کو نہیں دیکھتا، بلکہ وہ تمہارے دلوں اور اعمال کو دیکھتا ہے۔

HINDI:

निस्संदेह, अल्लाह तुम्हारे रूप और संपत्ति को नहीं देखता, बल्कि वह तुम्हारे दिलों और कार्यों को देखता है।

ENGLISH:

Indeed, Allah does not look at your appearances or your wealth, but He looks at your hearts and your deeds.

إِنَّ الْقُلُوبَ بَيْنَ إِصْبَعَيْنِ مِنْ أَصَابِعِ
اللَّهِ يَصْرِفُهَا كَيْفَ يَشَاءُ

URDU:

دل اللہ کی دو انگلیوں کے درمیان ہیں؛ وہ جیسے چاہے انہیں پھیرتا ہے۔

HINDI:

दिल अल्लाह की दो अंगुलियों के बीच होते हैं; वह जैसे चाहें उन्हें घुमा सकते हैं।

ENGLISH:

The hearts are between two fingers of Allah; He turns them as He wills.

حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ مَسْلَمَةَ ، عَنْ
مَالِكٍ ، عَنْ سُمَيٍّ ، عَنْ أَبِي صَالِحٍ ،
عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ ، أَنَّ
رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ،
قَالَ : مَنْ قَالَ : سُبْحَانَ اللَّهِ
وَبِحَمْدِهِ فِي يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ ، حُطَّتْ
خَطَايَاهُ ، وَإِنْ كَانَتْ مِثْلَ زَبَدِ الْبَحْرِ

URDU:

رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نے فرمایا: جس نے «سبحان اللہ و بحمدہ» دن میں سو مرتبہ کہا، اس کے گناہ معاف کر دیئے جاتے ہیں، خواہ سمندر کی جھاگ کے برابر ہی کیوں نہ ہوں۔

HINDI:

हज़रत अबू हुरैरा (रज़ि.) से रिवायत है कि रसूल अल्लाह ﷺ ने फरमाया: जो शख्स सुभान अल्लाह व बिहमदिही कहे, उसके गुनाह माफ़ कर दिए जाते हैं, चाहे वो समंदर के झाग के बराबर हों।

ENGLISH:

Narrated Abu Huraira: Allah's Apostle said, 'Whoever says, 'Subhan Allah wa bihamdihi,' one hundred times a day, will be forgiven all his sins even if they were as much as the foam of the sea.

مَثَلُ الَّذِي يَذْكُرُ رَبَّهُ وَالَّذِي لَا يَذْكُرُ رَبَّهُ ، مَثَلُ الْحَيِّ وَالْمَيِّتِ

URDU:

نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم نے فرمایا: 'اس شخص کی مثال جو اپنے رب کو یاد کرتا ہے اور اس کی مثال جو اپنے رب کو یاد نہیں کرتا
زندہ اور مردہ جیسی ہے۔'

HINDI:

نबी کریم (सल्लल्लाहु अलैहि वसल्लम) ने फरमाया: 'उस व्यक्ति की मिसाल जो
अपने रब को याद करता है और उस व्यक्ति की जो अपने रब को याद नहीं करता,
जीवित और मृत जैसी है।'

ENGLISH:

Narrated Abu Musa: The Prophet said, 'The example of the one
who celebrates the Praises of his Lord (Allah) in comparison to the
one who does not celebrate the Praises of his Lord, is that of a
living creature compared to a dead one.'

يَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: أَنَا عِنْدَ ظَنِّ
عَبْدِي، وَأَنَا مَعَهُ حِينَ يَذْكُرُنِي، فَإِنْ
ذَكَرَنِي فِي نَفْسِهِ ذَكَرْتُهُ فِي نَفْسِي،
وَإِنْ ذَكَرَنِي فِي مَلَأٍ ذَكَرْتُهُ فِي مَلَأٍ
خَيْرٍ مِنْهُ، وَإِنْ اقْتَرَبَ إِلَيَّ شِبْرًا
تَقَرَّبْتُ إِلَيْهِ ذِرَاعًا، وَإِنْ اقْتَرَبَ إِلَيَّ
ذِرَاعًا اقْتَرَبْتُ إِلَيْهِ بَاعًا، وَإِنْ أَتَانِي
يَمَشِي أَتَيْتُهُ هَرْوَلَةً

URDU:

رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نے فرمایا: اللہ عزوجل فرماتا ہے: 'میرا بندہ میرے بارے میں جو گمان کرتا ہے، تو میں (اس کو پورا کرنے کے لیے) اس کے پاس ہوتا ہوں اور جب وہ مجھے یاد کرتا ہے تو میں اس کے ساتھ ہوتا ہوں۔ اگر وہ مجھے اپنے دل میں یاد کرتا ہے تو میں اسے اپنے دل میں یاد کرتا ہوں، اگر وہ مجھے کسی مجلس میں یاد کرتا ہے تو میں اس کو ان لوگوں کی مجلس سے بہتر مجلس میں یاد کرتا ہوں، اگر وہ ایک بالشت میرے قریب ہوتا ہے تو میں ایک ہاتھ اس کے قریب ہو جاتا ہوں، اگر وہ ایک ہاتھ میرے قریب ہوتا ہے تو میں پھیلے ہوئے دونوں ہاتھوں کی لمبائی جتنا اس کے قریب ہو جاتا ہوں، اور اگر وہ چل کر میری طرف آتا ہے تو میں دوڑ کر اس کے پاس آتا ہوں۔'

HINDI:

رسول اللہ (صلی اللہ علیہ وسلم) نے فرمایا: اللہ فرماتا ہے: 'میرا بندہ میرے بارے میں جیسا گمان کرتا ہے، میں اس کے پاس ویسا ہی ہوتا ہوں۔ جب وہ مجھے یاد کرتا ہے، تو میں اس کے ساتھ ہوتا ہوں۔ اگر وہ مجھے اپنے دل میں یاد کرتا ہے، تو میں اسے اپنے دل میں یاد کرتا ہوں۔ اگر وہ کسی مجلس میں یاد کرتا ہے، تو میں اسے بہتر مجلس میں یاد کرتا ہوں۔ اگر وہ ایک بالشت میرے قریب ہوتا ہے، تو میں ایک ہاتھ اس کے قریب ہو جاتا ہوں، اگر وہ ایک ہاتھ میرے قریب ہوتا ہے، تو میں پھیلے ہوئے دونوں ہاتھوں کی لمبائی جتنا اس کے قریب ہو جاتا ہوں، اور اگر وہ چل کر میری طرف آتا ہے، تو میں دوڑ کر اس کے پاس آتا ہوں۔'

उससे बेहतर सभा में याद करता हूं। अगर वह मुझसे एक बालिशत करीब होता है, तो मैं उससे एक हाथ करीब हो जाता हूं। अगर वह मुझसे एक हाथ करीब होता है, तो मैं उससे दोनों हाथों की लंबाई जितना करीब हो जाता हूं। अगर वह मेरी तरफ चलकर आता है, तो मैं उसकी तरफ दौड़कर आता हूं।'

ENGLISH:

Abu Huraira reported Allah's Messenger (peace be upon him) as saying that Allah, the Exalted and Glorious, stated: 'I live in the thought of My servant as he thinks about Me, and I am with him as he remembers Me. If he remembers Me in his heart, I also remember him in My Heart, and if he remembers Me in an assembly, I remember him in an assembly better than his. If he draws near Me by the span of a palm, I draw near him by the cubit. If he draws near Me by the cubit, I draw near him by the space of two hands. And if he walks towards Me, I rush towards him.'

لَا يَزَالُ لِسَانُكَ رَطْبًا مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ

URDU:

ایک آدمی نے کہا: اللہ کے رسول! اسلام کے احکام و قوانین تو میرے لیے بہت ہیں، کچھ تھوڑی سی چیزیں مجھے بتا دیجئے جن پر میں (مضبوطی) سے جمار ہوں، آپ نے فرمایا: ”تمہاری زبان ہر وقت اللہ کی یاد اور ذکر سے تر رہے۔“

HINDI:

एक व्यक्ति ने कहा: ऐ अल्लाह के रसूल! इस्लाम के नियम मेरे लिए बहुत ज़्यादा हो गए हैं, कृपया मुझे ऐसी कोई बात बताएं जिसे मैं मज़बूती से पकड़े रहूँ। आपने फरमाया: 'तुम्हारी जुबान हमेशा अल्लाह की याद और ज़िक्र से तर रहनी चाहिए।'

ENGLISH:

`Abdullah bin Busr (ra) narrated that: A man said, 'O Messenger of Allah (ﷺ), indeed, the legislated acts of Islam have become too much for me, so inform me of a thing that I should stick to.' He (ﷺ) said, 'Let not your tongue cease to be moist with the remembrance of Allah.'

عَنْ أَنَسِ بْنِ مَالِكٍ قَالَ: قَالَ
رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: مَنْ أَحَبَّ فِي اللَّهِ
فَلْيُذَكِّرْهُ فِي قَلْبِهِ.

URDU:

حضرت انس بن مالکؓ سے روایت ہے کہ رسول اللہ ﷺ نے فرمایا: جو شخص اللہ کے لیے محبت کرتا ہے، وہ اللہ کا ذکر اپنے دل میں کرے۔

HINDI:

हज़रत अनस बिन मालिक (रज़ि.) से रिवायत है कि रसूल अल्लाह ﷺ ने फरमाया: जो शख्स अल्लाह के लिए मुहब्बत करता है, वह अल्लाह का ज़िक्र अपने दिल में करे।

ENGLISH:

Anas ibn Malik reported: The Messenger of Allah ﷺ said: Whoever loves for the sake of Allah, let him remember Him in his heart.

Imam Mehdi (Kalki Avatar) ki Ahmiyat (Quran)

Surah Yaseen, Ayah 12 (Quran)

إِنَّا نَحْنُ نُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَنَكْتُبُ مَا
قَدَّمُوا وَءَاثَرَهُمْ وَكُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ
فِي إِمَامٍ مُّبِينٍ

URDU:

یقیناً ہم ہی مردوں کو زندہ کریں گے، اور جو کچھ وہ آگے بھیج چکے ہیں اور ان کے نشان، ہم لکھتے ہیں، اور ہر چیز کو ہم نے امام مبین (امام مہدی) میں محفوظ کر دیا ہے۔

HINDI:

निश्चित ही, हम ही मृतकों को जीवित करेंगे और जो कुछ वे आगे भेज चुके हैं और उनके निशान, हम लिखते हैं। और हर चीज़ को हमने इमाम मुबीन (इमाम मेहदी) में संचित कर दिया है।

ENGLISH:

Indeed, it is We who will bring the dead to life and record what they have sent ahead and their traces, and all things We have enumerated in Imam Mubin (Imam Mehdi).

وَيَقُومِ أَعْمَلُوا عَلَى مَكَانَتِكُمْ إِنِّي
عَمِلٌ سَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ يَأْتِيهِ
عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَمَنْ هُوَ كَذِبٌ
وَأَرْتَقِبُوا إِنِّي مَعَكُمْ رَقِيبٌ

URDU:

اور اے میری قوم! اپنی جگہ عمل کرتے رہو، میں بھی عمل کر رہا ہوں، عنقریب تم جان لو گے کہ کس پر رسوا کرنے والا عذاب آتا ہے اور کون جھوٹا ہے، اور انتظار کرو (امام مہدی کا)، یقیناً میں بھی تمہارے ساتھ انتظار کرنے والوں میں ہوں۔

HINDI:

और हे मेरी क़ौम! अपनी स्थिति पर कर्म करो, मैं भी कर्म कर रहा हूँ। शीघ्र ही तुम जान जाओगे कि किस पर अपमानजनक यातना आती है और कौन झूठा है। और प्रतीक्षा करो (इमाम महदी का), निस्संदेह मैं भी तुम्हारे साथ प्रतीक्षा करने वालों में हूँ।

ENGLISH:

And O my people, work according to your position; indeed, I am working. You will soon know to whom will come a punishment that will disgrace him and who is a liar. And wait (for Imam Mahdi), indeed, I am with you among those who wait.

سَنُرِيهِمْ آيَاتِنَا فِي الْأَفَاقِ وَفِي
أَنْفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ
أَوَلَمْ يَكْفِ بِرَبِّكَ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ
شَهِيدٌ

URDU:

ہم عنقریب اپنی نشانیاں آفاق میں اور ان کے اندر خود ان کے نفسوں میں دکھائیں گے یہاں تک کہ ان پر ظاہر ہو جائے گا کہ یہ حق ہے۔ کیا آپ کے رب کے لیے یہ کافی نہیں کہ وہ ہر چیز پر گواہ ہے؟

HINDI:

हम उन्हें जल्द ही अपनी निशानियाँ क्षितिज में और उनके अपने भीतर दिखाएँगे, यहाँ तक कि यह उनके लिए स्पष्ट हो जाएगा कि यह सत्य है। क्या यह तुम्हारे रब के लिए पर्याप्त नहीं कि वह हर चीज़ पर गवाह है?

ENGLISH:

We will show them Our signs in the horizons and within themselves until it becomes clear to them that it is the truth. Is it not sufficient concerning your Lord that He is, over all things, a Witness?

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَنْ يَرْتَدَّ مِنْكُمْ
عَنْ دِينِهِ، فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهَ بِقَوْمٍ
يُحِبُّونَهُ، وَيُحِبُّونَهُ، أَذِلَّةٌ عَلَى
الْمُؤْمِنِينَ أَعِزَّةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ
يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا
يَخَافُونَ لَوْمَةَ لَائِمٍ ذَلِكَ فَضْلُ
اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ
عَلِيمٌ

URDU:

اے ایمان لانے والو! تم میں سے جو شخص اپنے دین سے پھر جائے گا، اللہ ایسا قوم لے آئے گا جو اللہ سے محبت رکھے گی اور اللہ بھی ان سے محبت کرے گا۔ وہ مسلمانوں کے ساتھ نرم ہوں گے اور کافروں کے ساتھ سخت۔ وہ اللہ کی راہ میں جہاد کریں گے اور کسی کی زبانی سرزنش سے نہیں ڈریں گے۔ یہ اللہ کا فضل ہے جسے چاہے عطا کرے۔ اور اللہ بڑا وسیع علم رکھنے والا ہے۔

HINDI:

हे विश्वासियों! तुम में से जो कोई अपने धर्म से फिर जाएगा, तो अल्लाह एक ऐसी कौम ले आएगा, जो अल्लाह से प्रेम करेगी और अल्लाह भी उनसे प्रेम करेगा। वे मुसलमानों के साथ नर्म होंगे और काफ़िरों के साथ कठोर। वे अल्लाह की राह में जिहाद करेंगे और किसी की आलोचना से नहीं डरेंगे। यह अल्लाह का फ़ज़ल है, जिसे वह चाहता है देता है। और अल्लाह बड़ा व्यापक और जानकार है।

ENGLISH:

O you who have believed, whoever of you reverts from his religion – Allah will bring forth [in place of them] a people He will love and who will love Him, humble toward the believers, powerful against the disbelievers, they will strive in the cause of Allah and will not fear the blame of a critic. This is the favor of Allah; He gives it to whom He wills. And Allah is Munificent, All-Knowing.

Imam Mehdi (Kalki Avatar) ki Ahmiyat (Hadith)

حَدَّثَنَا سَهْلُ بْنُ تَمَّامٍ بْنِ بَزِيعٍ،
حَدَّثَنَا عِمْرَانُ الْقَطَّانُ، عَنْ قَتَادَةَ،
عَنْ أَبِي نَضْرَةَ، عَنْ أَبِي سَعِيدٍ
الْخُدْرِيِّ، قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ
صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: الْمَهْدِيُّ
مِنِّْي أَجْلَى الْجَبْهَةِ أَقْنَى الْأَنْفِ يَمْلَأُ
الْأَرْضَ قِسْطًا وَعَدْلًا كَمَا مِلَّتْ
جَوْرًا وَظُلْمًا يَمْلِكُ سَبْعَ سِنِينَ

URDU:

رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نے فرمایا: میری اولاد میں سے کشادہ پیشانی، اونچی ناک والے ہوں گے، وہ روئے زمین کو عدل و انصاف سے بھر دیں گے، جیسے کہ وہ ظلم و جور سے بھر دی گئی ہے، ان کی حکومت سات سال تک رہے گی۔

HINDI:

हज़रत अबू सईद अल-खुदरी ने बयान किया: नबी وسلم عليه ने फ़रमाया: महदी मेरी नस्ल से होगा, उसका माथा चौड़ा होगा, नाक ऊँची होगी। वह धरती को न्याय और इंसानों से भर देगा, जैसे कि वह अत्याचार और अन्याय से भर दी गई थी, और वह सात साल तक शासन करेगा।

ENGLISH:

Narrated Abu Saeed al-Khudri: The Prophet (ﷺ) said: The Mahdi will be of my stock, and will have a broad forehead and a

prominent nose. He will fill the earth with equity and justice as it was filled with oppression and tyranny, and he will rule for seven years.

عَنْ أُمِّ سَلَمَةَ، قَالَتْ سَمِعْتُ
رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
يَقُولُ " الْمَهْدِيُّ مِنْ عِثْرَتِي مِنْ
وَلَدِ فَاطِمَةَ "

URDU:

ام المؤمنین ام سلمہ رضی اللہ عنہا فرماتی ہیں کہ میں نے رسول اللہ ﷺ کو فرماتے ہوئے سنا: 'مہدی میری نسل سے اور فاطمہ کی اولاد سے ہوں گے۔'

HINDI:

उम्मुल मोमिनीन उम्मे सलमा (र.अ) कहती हैं कि मैंने अल्लाह के रसूल ﷺ को फरमाते हुए सुना: 'मेहदी मेरी नस्ल से और फातिमा की औलाद से होंगे।'

ENGLISH:

Umm Salama (RA) narrated: I heard the Messenger of Allah ﷺ say, 'The Mahdi is of my lineage and of the descendants of Fatimah.'

وَعَنْ أُمِّ سَلَمَةَ قَالَتْ: سَمِعْتُ
رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
يَقُولُ: «عِزَّتِي أَوْلَادُ فَاطِمَةَ». رَوَاهُ
أَبُو دَاوُدَ

URDU:

ام سلمہؓ بیان کرتی ہیں، میں نے رسول اللہ ﷺ کو فرماتے ہوئے سنا: ”مہدی میری عزت، فاطمہؓ کی اولاد سے ہوگا۔“ اسنادہ حسن، رواہ ابو داؤد۔

HINDI:

उम्मे सलमा (रज़ियल्लाहु अन्हा) ने बयान किया, मैंने रसूलुल्लाह ﷺ को यह कहते हुए सुना: 'महदी मेरी इत्रत, फातिमा (रज़ियल्लाहु अन्हा) की औलाद से होंगे।' सन्नादा हसन, रवा-हु अबू दाऊद।

ENGLISH:

Umm Salama (RA) narrated: I heard the Messenger of Allah (ﷺ) saying: 'The Mahdi will be from my family, from the descendants of Fatimah (RA).' (Isnad: Hasan, narrated by Abu Dawood).

حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ، أَنَّ عُمَرَ بْنَ عُبَيْدٍ
حَدَّثَهُمْ. ح وَحَدَّثَنَا مُحَمَّدُ بْنُ الْعَءِ،
حَدَّثَنَا أَبُو بَكْرٍ يَعْنِي ابْنَ عَيَّاشٍ. ح
وَحَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ، حَدَّثَنَا يَحْيَى، عَنْ
سُفْيَانَ. ح وَحَدَّثَنَا أَحْمَدُ بْنُ
إِبْرَاهِيمَ، حَدَّثَنَا عُبَيْدُ اللَّهِ بْنُ
مُوسَى، أَخْبَرَنَا زَائِدَةٌ. ح وَحَدَّثَنَا
أَحْمَدُ بْنُ إِبْرَاهِيمَ، حَدَّثَنِي عُبَيْدُ اللَّهِ
بْنُ مُوسَى، عَنْ فِطْرِ الْمَعْنَى وَاحِدٌ
كُلُّهُمْ، عَنْ عَاصِمٍ، عَنْ زُرٍّ، عَنْ عَبْدِ
اللَّهِ، عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَسَلَّمَ، قَالَ: لَوْ لَمْ يَبْقَ مِنْ إِلَّا يَوْمٌ،
قَالَ: زَائِدَةٌ فِي حَدِيثِهِ لَطَوَّلَ اللَّهُ
ذَلِكَ الْيَوْمَ، ثُمَّ اتَّفَقُوا: يَبْعَثَ فِيهِ

رَجُلًا مِّنِّي أَوْ اسْمِي وَاسْمُ أَبِيهِ اسْمٌ
أَبِي زَادَ فِي حَدِيثِ فِطْرِ يَمْلَأُ الْأَرْضَ
قِسْطًا وَعَدْلًا كَمَا مِلَّتْ ظُلُمًا
وَجَوْرًا، وَقَالَ فِي حَدِيثِ سُفْيَانَ: أَوْ
تَنْقِضِي اسْمِي

URDU:

نبی اکرم صلی اللہ علیہ وسلم نے فرمایا: اگر دنیا کا ایک دن بھی رہ جائے گا تو اللہ تعالیٰ اس دن کو لمبا کر دے گا، یہاں تک کہ اس میں ایک شخص کو مجھ سے یا میرے اہل بیت میں سے اس طرح کا برپا کرے گا کہ اس کا نام میرے نام پر، اور اس کے والد کا نام میرے والد کے نام پر ہوگا، وہ عدل و انصاف سے زمین کو بھر دے گا، جیسا کہ وہ ظلم و جور سے بھر دی گئی ہے۔ سفیان کی روایت میں ہے: دنیا نہیں جائے گی یا ختم نہیں ہوگی تا آنکہ عربوں کا مالک ایک ایسا شخص ہو جائے گا جو میرے اہل بیت میں سے ہوگا اس کا نام میرے نام کے موافق ہوگا۔

HINDI:

رسول اللہ ﷺ نے فرمایا: اگر دنیا کا ایک دن بھی رہ جائے گا تو اللہ تعالیٰ اس دن کو لمبا کر دے گا، یہاں تک کہ اس میں ایک شخص کو مجھ سے یا میرے اہل بیت میں سے اس طرح کا برپا کرے گا کہ اس کا نام میرے نام پر، اور اس کے والد کا نام میرے والد کے نام پر ہوگا، وہ عدل و انصاف سے زمین کو بھر دے گا، جیسا کہ وہ ظلم و جور سے بھر دی گئی ہے۔ سفیان کی روایت میں ہے: دنیا نہیں جائے گی یا ختم نہیں ہوگی تا آنکہ عربوں کا مالک ایک ایسا شخص ہو جائے گا جو میرے اہل بیت میں سے ہوگا اس کا نام میرے نام کے موافق ہوگا۔

ENGLISH:

Narrated Abdullah ibn Masud: The Prophet (ﷺ) said: If only one day of this world remained. Allah would lengthen that day (according to the version of Zaidah), till He raised up in it a man who belongs to me or to my family whose father's name is the same as my father's, who will fill the earth with equity and justice as it has been filled with oppression and tyranny (according to the version of Fitr). Sufyan's version says: The world will not pass away before the Arabs are ruled by a man of my family whose name will be the same as mine.

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ :
" لَا تَذْهَبُ الدُّنْيَا حَتَّى يَمْلِكَ
الْعَرَبَ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ بَيْتِي يُوَاطِئُ
اسْمُهُ اسْمِي وَاسْمُ أَبِيهِ اسْمُ أَبِي

URDU:

حضرت عبداللہ رضی اللہ عنہ سے روایت ہے کہ رسول اللہ ﷺ نے فرمایا: دنیا ختم نہیں ہوگی یہاں تک کہ میرے اہل بیت میں سے ایک شخص حکمرانی کرے جن کا نام میرے نام جیسا ہوگا اور ان کے والد کا نام میرے والد کے نام جیسا ہوگا۔

HINDI:

हज़रत अब्दुल्लाह (र.अ) से रिवायत है कि रसूल अल्लाह ﷺ ने फरमाया: दुनिया खत्म नहीं होगी जब तक मेरे अहल-ए-बैत में से एक व्यक्ति हुकूमत न करे, जिसका नाम मेरे नाम जैसा और उसके पिता का नाम मेरे पिता के नाम जैसा होगा।

ENGLISH:

Abdullah (RA) narrated that the Messenger of Allah ﷺ said: The world will not pass away until a man from my family rules over the Arabs. His name will be like my name, and his father's name will be like my father's name.

حَدَّثَنَا ابْنُ نُمَيْرٍ ، حَدَّثَنَا مُوسَى
يَعْنِي الْجُهَنِيَّ ، قَالَ : سَمِعْتُ زَيْدًا
الْعَمِّيَّ ، قَالَ : حَدَّثَنَا أَبُو الصَّدِّيقِ
الْناجِيُّ ، قَالَ : سَمِعْتُ أَبَا سَعِيدٍ
الْخُدْرِيَّ ، قَالَ : قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ
عَلَيْهِ وَسَلَّمَ : " يَكُونُ مِنْ فَإِنْ طَالَ
عُمُرُهُ أَوْ قَصُرَ عُمُرُهُ عَاشَ سَبْعَ
سِنِينَ ، أَوْ ثَمَانِ سِنِينَ ، أَوْ تِسْعَ
سِنِينَ ، يَمْلَأُ الْأَرْضَ قِسْطًا وَعَدْلًا ،
وَتُخْرِجُ الْأَرْضُ نَبَاتَهَا ، وَتُمْطِرُ
السَّمَاءُ قَطَرَهَا " .

URDU:

حضرت ابوسعید خدری رضی اللہ عنہ سے مروی ہے کہ ایک مرتبہ آپ صلی اللہ علیہ وسلم نے فرمایا میری امت میں مہدی آئے گا جو سات، آٹھ یا نو سال رہے گا، زمین کو عدل و انصاف سے بھر دے گا، اس زمانے میں اللہ تعالیٰ آسمان سے خوب بارش برسائے گا اور زمین اپنی تمام پیداوار اگائے گی

HINDI:

हज़रत अबू सईद ख़ुदरी رضي الله عنهم سے रिवायत है कि एक बार आप صلی اللہ علیہ وسلم ने फरमाया कि मेरी उम्मत में महदी आएगा जो सात, आठ या नौ साल रहेगा, ज़मीन को इंसानों और न्याय से भर देगा, उस समय अल्लाह तआला आसमान से ख़ूब बारिश भेजेगा और ज़मीन अपनी सारी पैदावार उगाएगी।

ENGLISH:

It is narrated from Abu Sa'id al-Khudri that the Prophet (ﷺ) said: A Mahdi will come in my Ummah who will live for seven, eight, or nine years. He will fill the earth with justice and fairness, and in his time, Allah will send abundant rain from the sky, and the earth will yield all its crops.

Sunan Abi Dawood (Hadith 4284)

الْمَهْدِيُّ مِنْ عِثْرَتِي، مِنْ وَلَدِ فَاطِمَةَ

URDU:

مہدی میری عترت میں سے ہیں، فاطمہ کے بیٹوں میں سے۔

HINDI:

महदी मेरी इत्रत में से हैं, फातिमा के वंशजों में से।

ENGLISH:

The Mahdi will be from my family, from the descendants of Fatimah.

حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ ، قَالَ : حَدَّثَنَا يَحْيَى ،
عَنْ إِسْمَاعِيلَ ، حَدَّثَنَا قَيْسٌ ، قَالَ
لِي جَرِيرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ : كُنَّا عِنْدَ
النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ نَظَرَ
إِلَى الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ ، فَقَالَ : أَمَّا
إِنَّكُمْ سَتَرَوْنَ رَبَّكُمْ كَمَا تَرَوْنَ هَذَا ،
لَا تُضَامُونَ أَوْ لَا تُضَاهُونَ فِي
رُؤْيَيْهِ ، فَإِنْ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ لَا تُغْلَبُوا
عَلَى صَلَاةٍ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ
وَقَبْلَ غُرُوبِهَا فَافْعَلُوا ، ثُمَّ قَالَ :
وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ
الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوبِهَا سُورَةُ طه
آيَةُ 130

ہم نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم کی خدمت میں حاضر تھے آپ صلی اللہ علیہ وسلم نے چاند کی طرف نظر اٹھائی جو چودھویں رات کا تھا۔ پھر فرمایا کہ تم لوگ بے ٹوک اپنے رب کو اسی طرح دیکھو گے جیسے اس چاند کو دیکھ رہے ہو (اسے دیکھنے میں تم کو کسی قسم کی بھی مزاحمت نہ ہوگی) یا یہ فرمایا کہ تمہیں اس کے دیدار میں مطلق شبہ نہ ہوگا اس لیے اگر تم سے سورج کے طلوع اور غروب سے پہلے (فجر اور عصر) کی نمازوں کے پڑھنے میں کوتاہی نہ ہو سکے تو ایسا ضرور کرو۔ (کیونکہ ان ہی کے طفیل دیدار الہی نصیب ہو گا یا ان ہی وقتوں میں یہ رویت ملے گی) پھر آپ صلی اللہ علیہ وسلم نے یہ آیت تلاوت فرمائی «فسبح بحمد ربک قبل طلوع الشمس و قبل غروبها» "پس اپنے رب کے حمد کی تسبیح پڑھ سورج کے نکلنے اور اس کے غروب ہونے سے پہلے۔" امام ابو عبد اللہ بخاری رحمہ اللہ نے کہا کہ ابن شہاب نے اسماعیل کے واسطے سے جو قیس سے بواسطہ جریر (راوی ہیں) یہ زیادتی نقل کی کہ نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم نے فرمایا "تم اپنے رب کو صاف دیکھو گے۔"

HINDI:

ہم نبی کریم ﷺ کی सेवा میں उपस्थित थे, आपने चाँद की ओर नज़र उठाई जो चौदहवीं रात का था। फिर कहा कि तुम लोग बिना किसी परेशानी के अपने रब को इस चाँद की तरह देखोगे (इसको देखने में कोई समस्या नहीं होगी)। या यह कहा कि तुम्हें इस के देखने में कोई संदेह नहीं होगा। इसलिए अगर तुम सूरज के उगने और अस्त होने से पहले (फ़जर और असर) की नमाज़ में कोई कोताही न कर सको तो ऐसा जरूर करो। फिर आपने यह आयत पढ़ी: «فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ» (फिर सूरज के उगने और अस्त होने से पहले अपने रब की तस्बीह पढ़ो)। इمام अबू अब्दुल्लाह बुखारी ने कहा कि इब्नु शहाब ने इस्माईल के द्वारा जो कैस से बाएस जरीर (रावी हैं) यह अतिरिक्त बात सुनाई कि नबी करीम ﷺ ने कहा, 'तुम अपने रब को स्पष्ट रूप से देखोगे'।

ENGLISH:

We were with the Prophet on a full moon night. He looked at the moon and said, 'You will certainly see your Lord as you see this moon, and there will be no trouble in seeing Him. So if you can avoid missing (through sleep, business, etc.) a prayer before the rising of the sun (Fajr) and before its setting (Asr), you must do so.' He (the Prophet) then recited the following verse: 'And celebrate the praises of Your Lord before the rising of the sun and before its setting.' Imam Abu Abdullah Bukhari said that Ibn Shihab reported

حَدَّثَنَا مُسَدَّدٌ ، قَالَ : حَدَّثَنَا يَحْيَى ،
عَنْ إِسْمَاعِيلَ ، حَدَّثَنَا قَيْسٌ ، قَالَ
لِي جَرِيرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ : كُنَّا عِنْدَ
النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذْ نَظَرَ
إِلَى الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ ، فَقَالَ : أَمَّا
إِنَّكُمْ سَتَرَوْنَ رَبَّكُمْ كَمَا تَرَوْنَ هَذَا ،
لَا تُضَامُونَ أَوْ لَا تُضَاهُونَ فِي
رُؤْيَيْهِ ، فَإِنْ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ لَا تُغْلَبُوا
عَلَى صَلَاةٍ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ
وَقَبْلَ غُرُوبِهَا فَافْعَلُوا ، ثُمَّ قَالَ :
وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ
الشَّمْسِ وَقَبْلَ غُرُوبِهَا سُورَةُ طه
آيَةُ 130

ہم نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم کی خدمت میں حاضر تھے آپ صلی اللہ علیہ وسلم نے چاند کی طرف نظر اٹھائی جو چودھویں رات کا تھا۔ پھر فرمایا کہ تم لوگ بے ٹوک اپنے رب کو اسی طرح دیکھو گے جیسے اس چاند کو دیکھ رہے ہو (اسے دیکھنے میں تم کو کسی قسم کی بھی مزاحمت نہ ہوگی) یا یہ فرمایا کہ تمہیں اس کے دیدار میں مطلق شبہ نہ ہوگا اس لیے اگر تم سے سورج کے طلوع اور غروب سے پہلے (فجر اور عصر) کی نمازوں کے پڑھنے میں کوتاہی نہ ہو سکے تو ایسا ضرور کرو۔ (کیونکہ ان ہی کے طفیل دیدار الہی نصیب ہو گا یا ان ہی وقتوں میں یہ رویت ملے گی) پھر آپ صلی اللہ علیہ وسلم نے یہ آیت تلاوت فرمائی «فسبح بحمد ربک قبل طلوع الشمس و قبل غروبها» "پس اپنے رب کے حمد کی تسبیح پڑھ سورج کے نکلنے اور اس کے غروب ہونے سے پہلے۔" امام ابو عبد اللہ بخاری رحمہ اللہ نے کہا کہ ابن شہاب نے اسماعیل کے واسطے سے جو قیس سے بواسطہ جریر (راوی ہیں) یہ زیادتی نقل کی کہ نبی کریم صلی اللہ علیہ وسلم نے فرمایا "تم اپنے رب کو صاف دیکھو گے۔"

HINDI:

ہم نبی کریم ﷺ کی सेवा میں उपस्थित थे, आपने चाँद की ओर नज़र उठाई जो चौदहवीं रात का था। फिर कहा कि तुम लोग बिना किसी परेशानी के अपने رب को इस चाँद की तरह देखोगे (इसको देखने में कोई समस्या नहीं होगी)। या यह कहा कि तुम्हें इस के देखने में कोई संदेह नहीं होगा। इसलिए अगर तुम सूरज के उगने और अस्त होने से पहले (फ़जर और असर) की नमाज़ में कोई کوتاہی न कर सको तो ऐसा जरूर करो। फिर आपने यह आयत पढ़ी: «فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ الْغُرُوبِ» (फिर सूरज के उगने और अस्त होने से पहले अपने رب की तस्बीह पढ़ो)। इمام अबू अब्दुल्लाह बुखारी ने कहा कि इब्नु शहाब ने इस्माईल के द्वारा जो कैस से बाएस जरीर (रावी हैं) यह अतिरिक्त बात सुनाई कि नबी करीम ﷺ ने कहा, 'तुम अपने رب को स्पष्ट रूप से देखोगे'।

ENGLISH:

We were with the Prophet on a full moon night. He looked at the moon and said, 'You will certainly see your Lord as you see this moon, and there will be no trouble in seeing Him. So if you can avoid missing (through sleep, business, etc.) a prayer before the rising of the sun (Fajr) and before its setting (Asr), you must do so.' He (the Prophet) then recited the following verse: 'And celebrate the praises of Your Lord before the rising of the sun and before its setting.' Imam Abu Abdullah Bukhari said that Ibn Shihab reported

Kitab al-Ghaiba

وجه الإمام المهدي عليه السلام سيتألق على القمر.

URDU:

امام مہدی کا چہرہ چاند پر چمکے گا۔

HINDI:

इमाम महदी का चेहरा चाँद पर चमकेगा।

ENGLISH:

Imam Mahdi's face will shine on the moon.

Sunan Ibn Majah (Hadith 4085)

يَخْرُجُ الْمَهْدِيُّ فِي آخِرِ الزَّمَانِ، يَمْلَأُ الْأَرْضَ قِسْطًا وَعَدْلًا، كَمَا مَلِئَتْ ظُلْمًا وَجَوْرًا

URDU:

مہدی آخری زمانے میں ظاہر ہوں گے، زمین کو عدل و انصاف سے بھر دیں گے جیسے یہ ظلم و جور سے بھر چکی ہوگی۔

HINDI:

महदी आखिरी समय में प्रकट होंगे, और पृथ्वी को न्याय और इंसाफ से भर देंगे जैसे यह अन्याय और अत्याचार से भरी हुई थी।

ENGLISH:

The Mahdi will emerge in the last days, filling the Earth with justice and fairness as it was filled with injustice and tyranny.

وَحَدَّثَنَا قُتَيْبَةُ بْنُ سَعِيدٍ ، حَدَّثَنَا
يَعْقُوبُ وَهُوَ ابْنُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ
الْقَارِيُّ ، عَنْ سُهَيْلٍ ، عَنْ أَبِيهِ ، عَنْ
أَبِي هُرَيْرَةَ ، أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، قَالَ: لَا تَقُومُ
السَّاعَةُ حَتَّى يَكْثُرَ الْمَالُ وَيَفِضَ،
حَتَّى يَخْرُجَ الرَّجُلُ بِزَكَاةٍ مَالِهِ، فَلَا
يَجِدُ أَحَدًا يَقْبَلُهَا مِنْهُ، وَحَتَّى تَعُودَ
أَرْضُ الْعَرَبِ مُرُوجًا وَأَنْهَارًا.

URDU:

سہیل کے والد (ابو صالح) نے حضرت ابو ہریرہ رضی اللہ تعالیٰ عنہ سے روایت کی کہ رسول اللہ صلی اللہ علیہ وسلم نے فرمایا: قیامت قائم نہیں ہوگی یہاں تک کہ مال بڑھ جائے گا اور (پانی کی طرح) بہنے لگے گا اور آدمی اپنے مال کی زکوٰۃ لے کر نکلے گا تو اسے ایک شخص بھی نہیں ملے گا جو اسے اس کی طرف سے قبول کر لے اور یہاں تک کہ عرب کی سر زمین دوبارہ چراگاہوں اور نہروں میں بدل جائے گی۔

HINDI:

سूहैल के पिता (अबू सालेह) ने हज़रत अबू हुरैरा (رضی اللہ عنہ) से रिवायत की कि
رسूलुल्लाह ﷺ ने फरमाया 'क्रियामत क़ायम नहीं होगी जब तक माल बहुत बढ़ न जाए
और वह बहने न लगे, और एक आदमी अपना माल की ज़कात लेकर निकलेगा तो उसे

कोई ऐसा नहीं मिलेगा जो उसे स्वीकार करे, और यहाँ तक कि अरब की ज़मीन फिर से चरागाहों और नहरों में बदल जाएगी।'

ENGLISH:

Abu Huraira reported Allah's Messenger (peace be upon him) as saying: The Last Hour will not come before wealth becomes abundant and overflowing, so much so that a man takes Zakat out of his property and cannot find anyone to accept it from him, and till the land of Arabia becomes meadows and rivers.